

การศึกษากระบวนการบริหารการกำกับงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา
ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และกรมสามัญศึกษา

นายสุชาติ วัังวิเศษ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-582-355-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

019331

A STUDY OF MANAGEMENT OF MONITORING PROCESS OF THE EXPANSION OF
EDUCATIONAL OPPORTUNITY PROJECT OF THE OFFICE OF THE NATIONAL PRIMARY
EDUCATION COMMISSION AND THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION

Mr. Suchat Vangvises

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of The Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration
Graduate School
Chulalongkorn University

1993

ISBN 974-582-355-4

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิจัยวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

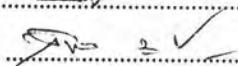
สุชาติ วังวิเศษ : การศึกษากระบวนการบริหารการกำกับงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และกรมสามัญศึกษา (A STUDY OF MANAGEMENT OF MONITORING PROCESS OF THE EXPANSION OF EDUCATIONAL OPPORTUNITY PROJECT OF THE OFFICE OF THE NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION AND THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.อุทัย บุญประเสริฐ, 173 หน้า. ISBN 974-582-355-4

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการบริหารการกำกับงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และกรมสามัญศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาเป็นแผนงาน/โครงการเพื่อการจัดการขยายโอกาสทางการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ มีระบบการกำกับงานโครงการส่วนใหญ่คล้ายคลึงกัน คือใช้หน่วยงานตามโครงสร้างปกติ ส่วนของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้กำหนดให้มีสำนักงานการขยายโอกาสทางการศึกษาเพิ่มเติม เพื่อดูแลรับผิดชอบโครงการโดยตรง นอกจากนั้นยังมีหน่วยงานซึ่งทำหน้าที่โดยเฉพาะการติดตามและประเมินผล คือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และกองแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ติดตามและประเมินผลโครงการของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ส่วนโครงการของกรมสามัญศึกษาติดตามและประเมินผลโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และได้พบว่า ระบบการประสานงานการกำกับโครงการยังไม่ชัดเจน ปัญหาสำคัญ ๆ ได้แก่ 1. ปัญหาเรื่องงบประมาณไม่เพียงพอ ได้รับล่าช้า 2. ปัญหาด้านการจัดองค์กร ขาดการจัดระบบการกำกับงาน 3. บุคลากรไม่เพียงพอ เป็นต้น

ภาควิชา ..... บริหารการศึกษา .....
สาขาวิชา ..... บริหารการศึกษา .....
ปีการศึกษา ..... 2535 .....

ลายมือชื่อนิสิต ....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ..... - .....

C342333 : MAJOR EDUCATIONAL ADMINISTRATION

KEY WORD: MANAGEMENT/MONITORING PROCESS/THE EXPANSION OF EDUCATIONAL OPPORTUNITY PROJECT

SUCHAT VANGVISES : A STUDY OF MANAGEMENT OF MONITORING PROCESS OF THE EXPANSION OF EDUCATIONAL OPPORTUNITY PROJECT OF THE OFFICE OF THE NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION AND THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION. THESIS ADVISOR : ASSO.PROF. UTHAI BOONPRASERT, Ph.D., 173 PP. ISBN 974-582-355-4

The purpose of this research was to study the monitoring process of the project on expansion of educational opportunity of the Office of the National Primary Education Commission and the Department of General Education.

Findings revealed that both the Office of the National Primary Education Commission and the Department of General Education, Ministry of Education, employed quite a similar monitoring process. They both used the existing sections of the organization to carry on monitoring. Only the Office of the National Primary Education Commission had created additional special section within the office to take a responsibility of the project. The Office of the National Education Commission and the Division of Planning in the Office of the Permanent Secretary of the Ministry of Education played their major role in evaluation rather than monitoring. It was also found that a coordinations of monitoring system were unclearly defined. The problems were insufficient budget, lack of good coordination of monitoring system and insufficient personnel.

ภาควิชา..... บริหารการศึกษา
สาขาวิชา..... บริหารการศึกษา
ปีการศึกษา..... 2535

ลายมือชื่อนิสิต..... Suchat Vangvises
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... Uthai Boonprasert
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม..... -

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดีของ รองศาสตราจารย์ ดร. อภัย บุญประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการทำวิจัยครั้งนี้ โดยตลอดระยะเวลาที่ท่านได้สละเวลา ความคิด ให้อย่างเต็มเปี่ยมอันเป็นที่ประทับใจยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้ให้ทุนบางส่วนในการทำวิจัยครั้งนี้

การทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือในการให้ข้อมูลต่าง ๆ จากข้าราชการ และเจ้าหน้าที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมสามัญศึกษา และสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย และขอขอบคุณบรรดาเพื่อน ๆ ที่ช่วยเหลือให้กำลังใจจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยดี

บรรดาความดี และประโยชน์จากการทำวิทยานิพนธ์นี้ ขออุทิศให้แก่บิดา มารดา ที่ล่วงลับไปแล้ว

สุชาติ วั่งวิเศษ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ค
สารบัญแผนภูมิ.....	ค
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	5
วิธีดำเนินการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	6
ลำดับขั้นตอนในการเสนอรายงานการวิจัย.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
หลักการและแนวความคิดเกี่ยวกับการกำกับงาน.....	8
ความหมายของการกำกับงาน.....	9
ความสำคัญของการกำกับงาน.....	11
วัตถุประสงค์ของการกำกับงาน.....	12
บทบาทของหน่วยกำกับงาน.....	13
ส่วนประกอบของการกำกับงาน.....	14
กระบวนการกำกับงาน.....	17

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

รูปแบบการกำกับงานของกรมสามัญศึกษา.....	22
รูปแบบการกำกับงานของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ.....	23
โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา.....	26
ความเป็นมาของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาโดยสังเขป.....	26
โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาส่วนกรมสามัญศึกษา.....	33
การติดตามและประเมินผลโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ของกรมสามัญศึกษา.....	41
โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ.....	42
การติดตามประเมินผลโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.....	49
สรุปโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของกรมสามัญศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.....	56
กรอบประเด็นของแนวความคิดสำหรับการวิจัย.....	63
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	65
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	65
ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย.....	65
เครื่องมือในการวิจัย.....	67
แหล่งข้อมูลสำหรับการวิจัย.....	69
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	71

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
การจัดทำรายงานผลการวิจัย.....	72
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
1. ลักษณะของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา.....	73
2. การจัดระบบการกำกับงานโครงการและการกำหนดองค์การ ในการกำกับงานของโครงการ.....	75
3. การกำหนดบุคลากร บทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบ.....	84
4. การกำหนดโครงสร้างการประสานงานการติดตามกำกับงาน โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา.....	91
5. การกำหนดรูปแบบสายงานการกำกับงานในระดับต่าง ๆ ขององค์การ.....	92
6. การกำหนดแผนการกำกับงาน และการประเมินผลโครงการใน ช่วงระยะต่าง ๆ.....	93
7. การกำหนดระบบการรายงานผลการปฏิบัติงาน.....	98
8. การกำหนดระบบข้อมูลเพื่อการตัดสินใจสั่งการ.....	100
9. การงบประมาณสำหรับงานติดตามโครงการขยายโอกาสทาง การศึกษา.....	103
10. ปัญหาที่เกี่ยวเนื่องในการกำกับงาน.....	104
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	122
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	122
สรุปผลการวิจัย.....	122
การอภิปรายผล.....	129
ข้อเสนอแนะ.....	134

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
รายการอ้างอิง.....	136
ภาคผนวก.....	144
ภาคผนวก ก.....	145
แบบวิเคราะห์เอกสาร.....	146
แบบสำรวจปัญหา.....	147
แบบสัมภาษณ์.....	157
ตารางแสดงสถานภาพของผู้ตอบแบบสำรวจ.....	160
ภาคผนวก ข.....	162
รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....	163
รายชื่อผู้ตอบแบบสำรวจ.....	164
ภาคผนวก ค.....	165
เป้าหมายนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2534-2544.....	166
ผลการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ของกรมสามัญศึกษา.....	169
ผลการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.....	172
ประวัติผู้เขียน.....	173

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ปัญหาด้านการวางแผนติดตามกำกับงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา...	107
2	ปัญหาด้านการจัดองค์กรในการติดตามกำกับงานและประเมินผลโครงการ ขยายโอกาสทางการศึกษา.....	109
3	ปัญหาด้านการจัดบุคลากรในการติดตามกำกับงานและประเมินผลโครงการ ขยายโอกาสทางการศึกษา.....	111
4	ปัญหาด้านการอำนวยการในการติดตามกำกับงานและประเมินผลโครงการ ขยายโอกาสทางการศึกษา.....	113
5	ปัญหาด้านการกำหนดโครงสร้างการประสานงานการติดตามกำกับงาน โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา.....	115
6	ปัญหาด้านการรายงานผลการติดตามกำกับงานและประเมินผลโครงการ ขยายโอกาสทางการศึกษา.....	117
7	ปัญหาด้านงบประมาณในการดำเนินการติดตามกำกับงานโครงการ ขยายโอกาสทางการศึกษาของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง.....	119
8	ปัญหาด้านระบบข้อมูลในการติดตามกำกับงานและประเมินผลโครงการขยาย โอกาสทางการศึกษา.....	120

สารบัญแนกภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	แสดงวงจรของการกำกับงาน.....	14
2	แสดงองค์ประกอบของการติดตามกำกับงาน.....	17
3	แสดงขอบข่ายการติดตาม.....	24
4	แสดงการรายงานตามสายบังคับบัญชา.....	26
5	แสดงการบริหารโครงการ.....	47
6	แสดงโครงสร้างการบริหารงานศูนย์อำนาจการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับกรม.....	52
7	แสดงโครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานขยายโอกาสทางการศึกษา ขั้นพื้นฐานของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.....	54